

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 listopada 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Artymiuk (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Jacek Błaszczyk

SSN Paweł Wiliński

Protokolant Katarzyna Gajewska

w sprawie **M. K.**

skazanego z art. 59 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii i in.,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 19 listopada 2024 r.

złożonego przez skazanego wniosku sygnalizującego potrzebę wznowienia z urzędu postępowania zakończonego prawomocnym wyroku Sądu Apelacyjnego w Szczecinie

z dnia 1 czerwca 2023 r., sygn. akt II AKa 206/22, zmieniającym wyrok Sądu Okręgowego w Koszalinie z dnia 21 lutego 2022 r., sygn. akt II K 13/21,

1. na podstawie art. 542 § 3 k.p.k. w zw. z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. wznawia z urzędu postępowanie zakończone prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 1 czerwca 2023 r., sygn. akt II AKa 206/22, zmieniającym wyrok Sądu Okręgowego w Koszalinie z dnia 21 lutego 2022 r., sygn. akt II K 13/21;

2. uchyla wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 1 czerwca 2023 r., sygn. akt II AKa 206/22 oraz zmieniony nim wyrok Sądu Okręgowego w Koszalinie z dnia 21 lutego 2022 r., sygn. akt II K 13/21, w odniesieniu do skazanego M. K., a na podstawie art. 435 k.p.k. w zw. z art. 518 k.p.k. również w odniesieniu do skazanego T. M. i przekazuje sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Koszalinie;

3. kosztami postępowania wznowieniowego obciąża Skarb Państwa.

Jacek Błaszczyk Tomasz Artymiuk Paweł Wiliński

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Okręgowego w Koszalinie z dnia 21 lutego 2022 r., sygn. akt II K 13/21, oskarżony M. K. uznany został za winnego popełnienia:

1. w warunkach ciągu przestępstw z art. 90 § 1 k.k. czynów opisanych w pkt. VI i XII aktu oskarżenia tj. przestępstw z art. 59 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii w zw. z art. 12 § 1 k.k. w brzmieniu sprzed zmiany wprowadzonej ustawą z dnia 19 czerwca 2020 r. o dopłatach do oprocentowania kredytów bankowych (...) (Dz. U. 2020, poz. 1086) w zw. z art. 4 § 1 k.k. i za to skazany na karę 2 lat pozbawienia wolności (pkt 10 wyroku);
2. czynu opisanego w pkt. VII aktu oskarżenia tj. przestępstwa z art. 58 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii w zw. z art. 12 § 1 k.k. w brzmieniu sprzed zmiany wprowadzonej ustawą z dnia 19 czerwca 2020 roku o dopłatach do oprocentowania kredytów bankowych (...) (Dz. U. 2020, poz. 1086) w zw. z art. 4 § 1 k.k. oraz czynu opisanego w pkt. XIII aktu oskarżenia, tj. przestępstwa z art. 58 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, przy przyjęciu, że czyny te zostały popełnione w warunkach ciągu przestępstw określonego w art. 90 § 1 k.k. w brzmieniu sprzed zmiany wprowadzonej ustawą z dnia 19 czerwca 2020 r. o dopłatach

do oprocentowania kredytów bankowych (...) (Dz. U. 2020, poz. 1086) w zw. z art. 4 § 1 k.k. i za to skazany na karę roku pozbawienia wolności (pkt 11 wyroku);

3. czynów opisanych w pkt. VIII i XI aktu oskarżenia, tj. przestępstw z art. 62 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, przy przyjęciu, że popełnione zostały w warunkach ciągu przestępstw z art. 91 § 1 k.k. w brzmieniu sprzed zmiany wprowadzonej ustawą z dnia 19 czerwca 2020 r. o dopłatach do oprocentowania kredytów bankowych (...) (Dz. U. 2020, poz. 1086) w zw. z art. 4 § 1 k.k. i za to skazany na karę 2 lat pozbawienia wolności (pkt 12 wyroku);
4. czynu opisanego w pkt. IX aktu oskarżenia, tj. przestępstwa z art. 63 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii i za to skazany na karę roku pozbawienia wolności (pkt 13 wyroku).

Na podstawie art. 90 § 2 k.k. w zw. z art. 86 § 1 k.k. w zw. z art. 85a k.k. w brzmieniu sprzed zmiany wprowadzonej ustawą z dnia 19 czerwca 2020 roku o dopłatach do oprocentowania kredytów bankowych (...) (Dz. U. 2020, poz. 1086) w zw. z art. 4 § 1 k.k. wymierzono M. K. karę łączną 6 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności (pkt 14 wyroku). Nadto orzeczono wobec niego przepadek korzyści majątkowej uzyskanej z przestępstw z pkt. VI i XII aktu oskarżenia (pkt 15 wyroku), zaliczono na poczet kary łącznej pozbawienia wolności okresy rzeczywistego pozbawienia wolności (pkt 16 wyroku), rozstrzygnięto o dowodach rzeczowych (pkt. 17, 18 i 19 wyroku) oraz na podstawie art. 17 § 1 pkt 9 k.p.k. umorzono wobec niego postępowanie o czyny opisane w pkt. XIV i XV aktu oskarżenia (pkt 20 wyroku).

Wyrokiem tym objęty był również T. M., którego skazano:

1. za popełnione w warunkach ciągu przestępstw czyny opisane w pkt. I i II aktu oskarżenia zakwalifikowane z art. 59 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, na karę 4 lat pozbawienia wolności (pkt 1 wyroku);
2. za czyn opisany w pkt. III aktu oskarżenia zakwalifikowany z art. 59 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii przy przyjęciu, że czyn ten stanowi wypadek mniejszej wagi, o którym mowa w art. 59 ust. 3 ustawy

- z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności (pkt 2 wyroku);
3. za czyn opisany w pkt. IV aktu oskarżenia zakwalifikowany z art. 58 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii w zw. z art. 12 § 1 k.k. w brzmieniu sprzed zmiany wprowadzonej ustawą z dnia 19 czerwca 2020 r. o dopłatach do oprocentowania kredytów bankowych (...) (Dz. U. 2020, poz. 1086) w zw. z art. 4 § 1 k.k., na karę 2 lat pozbawienia wolności (pkt 3 wyroku);
 4. za czyn opisany w pkt. V aktu oskarżenia zakwalifikowany z art. 62 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, na karę 2 lat pozbawienia wolności (pkt 4 wyroku).

Na podstawie art. 90 § 2 k.k. w zw. z art. 86 § 1 k.k. w zw. z art. 85a k.k. w brzmieniu sprzed zmiany wprowadzonej ustawą z dnia 19 czerwca 2020 r. o dopłatach do oprocentowania kredytów bankowych (...) (Dz. U. 2020, poz. 1086) w zw. z art. 4 § 1 k.k. połączono orzeczone wobec T. M. jednostkowe kary pozbawienia wolności i wymierzono mu karę łączną 6 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności (pkt 5 wyroku), na poczet której zaliczono oskarżonemu okresy rzeczywistego pozbawienia wolności (pkt 7 wyroku).

Nadto, orzeczono wobec oskarżonego przepadek korzyści majątkowej uzyskanej w związku z popełnieniem czynów z pkt. I-III aktu oskarżenia (pkt 6 wyroku) oraz rozstrzygnięto o dowodach rzeczowych (pkt. 8 i 9 wyroku).

Po rozpoznaniu apelacji wniesionych przez obrońców oskarżonych Sąd Apelacyjny w Szczecinie wyrokiem z dnia 1 czerwca 2023 r., sygn. akt II AKa 206/22:

1. zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

1. uchylił orzeczenie o karach łącznych pozbawienia wolności wymierzonych T. M. i M. K.,
2. obniżył karę pozbawienia wolności orzeczoną wobec T. M. za czyn przypisany mu w punkcie 4 części rozstrzygającej wyroku do roku,
 - obniżył karę pozbawienia wolności orzeczoną wobec M. K. za ciąg przestępstw przypisany mu w punkcie 12 części rozstrzygającej wyroku do roku i 3 miesięcy,
 - na podstawie art. 90 § 2 k.k. w zw. z art. 86 § 2 k.k. w zw. z art. 85 a k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. orzeka wobec T. M. karę łączną 5 lat pozbawienia wolności, a wobec

M. K. karę łączną 4 lat pozbawienia wolności;

3. w pozostałym zakresie zaskarżony wyrok utrzymał w mocy.

W dniu 1 lipca 2024 r. skazany M. K. złożył wniosek o wznowienie z urzędu postępowania we wskazanej wyżej sprawie i w oparciu o przepis art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. i uchylenie wyroku Sądu Okręgowego w Koszalinie, sygn. akt II K 12/21, z uwagi na nienależytą obsadę tego Sądu.

Uzasadniając wniosek wskazał, opierając się o informacje z Krajowej Rady Sądownictwa oraz pismo z Sądu Okręgowego w Koszalinie, że w czasie, gdy otworzony został przewód sądowy w jego sprawie 22 kwietnia 2021 r., biorąca udział w składzie orzekającym sędzia X. Y. nie była sędzią tego Sądu, bowiem dopiero w dniu 28 kwietnia 2021 r. do Prezydenta RP wpłynął wniosek KRS o powołanie wymienionej sędzi na urząd sędziego sądu okręgowego w Sądzie Okręgowym w Koszalinie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wznowienie postępowania, w wypadku ujawnienia się jednego z uchybień wymienionych w art. 439 § 1 k.p.k., następuje z urzędu (art. 542 § 3 k.p.k.). Oczywistym jest, że fakt wystąpienie takiego uchybienia może zasygnalizować strona postępowania (art. 9 § 2 k.p.k.). Uczynił to w niniejszej sprawie skazany M. K., wskazując na nienależytą obsadę Sądu pierwszej instancji rozpoznającego jego sprawę.

Wprawdzie zarzut ten wyżej wymieniony wiązał z faktem powołania sędziego X. Y. na urząd sędziego w Sądzie Okręgowym w Koszalinie już po czasie, gdy w jego sprawie Sąd pierwszej instancji otworzył przewód sądowy, co wobec faktu delegowania wymienionej jako sędziego Sądu Rejonowego w Białogardzie do orzekania w sądzie wyższej instancji samo w sobie nie stanowi (poza wyjątkami – zob. wyrok Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 16 listopada 2021 r., w sprawach od C-748/19 do C-754/19) sygnalizowanego uchybienia, jednak podniesienie tej kwestii obligowało Sąd Najwyższy do rozważenie takiego uchybienia również przez pryzmat innych zaszłości niż te, które zostały bezpośrednio wskazane przez autora sygnalizacji.

Bezspornym jest, że sędzia X. Y. powołana została na urząd sędziego sądu okręgowego w Sądzie Okręgowym w Koszalinie na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie przepisów ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r., poz. 3 – dalej w tekście ustawa o KRS z 2017 r.). Stosowna uchwała nr 508/2021 wydana została przez Krajową Radę Sądownictwa w dniu 28 kwietnia 2021 r. Postanowieniem Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 lipca 2021 r., Nr 1130.60.2021, powołano Panią X. Y. z dniem 6 września 2021 r. na stanowisko sędziego Sądu Okręgowego w Koszalinie.

Powyższy bezsporny fakt nie tylko uprawniał, lecz wręcz obligował sąd wznowieniowy – co zasygnalizowano wyżej – do rozważenia bezwzględnej przyczyny odwoławczej określonej w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. nie tylko przez pryzmat okoliczności wskazanych przez skazanego M. K. w jego piśmie sygnalizacyjnym, lecz również w kontekście szerszym, a wynikającym z pkt 2 uchwały połączonych Izb Sądu Najwyższego: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 23 stycznia 2020 r., BSA I-4110-1/20 (OSNK 2020, z. 2 poz. 7).

W uchwale tej, mającej moc zasady prawnej i w związku z tym wiążącej wszystkie składy Sądu Najwyższego, zasadnie wywiedziono, że „nienależyta obsada sądu w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. albo sprzeczność w składzie sądu z przepisami prawa w rozumieniu art. 379 pkt 4 k.p.c. zachodzi także wtedy, gdy w składzie sądu bierze udział osoba powołana na urząd sędziego w sądzie powszechnym albo wojskowym na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r., poz. 3), jeżeli wadliwość procesu powołania prowadzi, w konkretnych okolicznościach, do naruszenia standardu niezawisłości i bezstronności w rozumieniu art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, art. 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej (KPP – skrót SN) oraz art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności (EKPC – skrót SN)”.

Skład Sądu Najwyższego orzekający w niniejszej sprawie podtrzymuje

wypracowane w swoich wcześniejszych orzeczeniach oraz w wyrokach organów międzynarodowych (Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej [TSUE] i Europejskiego Trybunału Praw Człowieka [ETPCz]) stanowisko: o niespełnianiu przez Krajową Radę Sądownictwa, ukształtowaną w oparciu o przepisy ustawy o KRS z 2017 r., standardu organu konstytucyjnego i konwencyjnego, jako niezależnego od władzy ustawodawczej i wykonawczej, o zachowaniu mocy obowiązującej uchwały połączonych Izb Sądu Najwyższego: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 23 stycznia 2020 r., BSA I-4110-1/20, o braku wpływu na powyższe zarówno: decyzji Trybunału Konstytucyjnego wydanych po podjęciu tej uchwały, jak i orzeczeń Sądu Najwyższego wydanych w składach z udziałem sędziów powołanych na urząd sędziego Sądu Najwyższego z udziałem KRS w składzie określonym przepisami ustawy o KRS z 2017 r., jako dotkniętych uchybieniami z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. lub z art. 379 pkt 4 k.p.c. oraz sukcesywnie dokonywanych w latach 2017-2023 zmian w ustawie z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 1093 ze zm. - dalej u.SN) – zob. uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego: z dnia 5 kwietnia 2022 r., III PZP 1/22 [OSNPiUS 2022, nr 10, poz. 95] i z dnia 2 czerwca 2022 r., I KZP 2/22 [OSNK 2022, z. 6, poz. 22]; postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 27 lutego 2023 r., II KB 10/22 [OSNK 2023, z. 5-6, poz. 28], z dnia 13 kwietnia 2023 r., III CB 6/23; z dnia 19 października 2023 r., I ZB 52/22; z dnia 25 października 2023 r., III CZ 280/23; wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 26 lipca 2022 r., III KK 404/21 [OSNK 2023, z. 5-6, poz. 22], z dnia 12 października 2022 r., III KK 193/20, z dnia 19 października 2022 r., II KS 32/21 [OSNK 2023, z. 5-6, poz. 24], z dnia 14 grudnia 2022 r., II KK 206/21 [OSNK 2023, z. 5-6, poz. 25], z dnia 15 lutego 2023 r., II KK 571/22 [OSNK 2023, z. 5-6, poz. 27], z dnia 6 kwietnia 2023 r., II KK 119/22, z dnia 19 kwietnia 2023 r., III KK 375/21 [OSNK 2023, z. 5-6, poz. 29], z dnia 17 maja 2023 r., V KK 17/23, z dnia 14 czerwca 2023 r., II KK 489/21, z dnia 18 lipca 2023 r., III KS 26/22, z dnia 24 sierpnia 2023 r., V KK 562/22, z dnia 26 września 2023 r., II KK 288/23, z dnia 28 września 2023 r., II KK 55/23, z dnia 11 października 2023 r., III KK 185/23, z dnia 18 października 2023 r., III KK 60/23, z dnia 8 listopada 2023 r., III KK 239/23, z dnia 12

grudnia 2023 r., II KK 74/22; z dnia 20 grudnia 2023 r., II KK 76/23; orzeczenia trybunałów międzynarodowych: wyroki ETPCz – z dnia 22 lipca 2021 r., w sprawie *Reczowicz przeciwko Polsce* [skarga nr 43447/19], z dnia 8 listopada 2021 r., *Dolińska-Ficek i Ozimek przeciwko Polsce* [skargi nr 49868/19 i 57511/19], z dnia 3 lutego 2022 r., *Advance Pharma sp. z o.o. przeciwko Polsce* [skarga nr 1469/20], z dnia 15 marca 2022 r. [Wielka Izba], *Grzęda przeciwko Polsce* (skarga 43572/18), z dnia 23 listopada 2023 r., *Wałęsa przeciwko Polsce* [skarga nr 50849/21] oraz wyroki TSUE – z dnia 15 lipca 2021 r., C-791/19 i z dnia 21 grudnia 2023 r., C-718/21, i nie znajdując powodów do powielania dokonanej w tych orzeczeniach wykładni do niej się w tym miejscu odwołuje, traktując ją jak własną.

W związku z powyższym oczywistym jest, że do oceny składu Sądu Okręgowego w Koszalinie, orzekającego w sprawie M. K. zakończonej wyrokiem tego Sądu z dnia 21 lutego 2022 r., sygn. akt II K 13/21, mają pełne zastosowanie wszystkie określone w wyżej powołanych judykatach w tym przede wszystkim w uchwale z dnia 23 stycznia 2020 r., BSA I-4110-1/20, kryteria pozwalające na dokonanie tej oceny przez pryzmat przewidzianej w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. bezwzględnej przyczyny odwoławczej. Jest to implikowane faktem, co sygnalizowano już na wstępie, udziału w składzie Sądu pierwszej instancji sędziego X. Y. powołanej na urząd sędziego Sądu Okręgowego w Koszalinie na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy o KRS z 2017 r.

Dostrzegając wskazane na wstępie uwarunkowania ustrojowe w postaci roli w procesie nominacji sędziowskich wadliwie powołanej i obsadzonej KRS, w istocie, *a priori*, można było stwierdzić, że dwa pierwsze kryteria testu wynikające w powołanej uchwale, jak i z orzecznictwa organów międzynarodowych (zob. wyrok ETPCz [Wielka Izba] z dnia 1 grudnia 2020 r., *Guðmundur Andri Ástráðsson przeciwko Islandii* [skarga nr 26374/18]), wypadły dla nominantki – w tym wypadku sędziego X. Y. – negatywnie. Doszło bowiem w takiej sytuacji do naruszenia prawa krajowego – Konstytucji RP – poprzez złożenie wniosku o powołanie sędziego przez organ ukształtowany odmiennie niż wynika to z jej art. 187, który poprzez „zbliżenie” do władz politycznych nie spełnia swej ustrojowej roli „stania na straży niezależności

sądów i niezawisłości sędziów” (art. 186 ust.1). „Naruszenie prawa krajowego” tej rangi musi więc być oceniane jako „dostatecznie poważne”.

W tym stanie rzeczy, ze względu na wskazane wyżej zaszłości, konieczne stało się sięgnięcie po trzeci punkt testu, a więc w oparciu o kryteria wypracowane w orzeczeniach Sądu Najwyższego i organów międzynarodowych oraz konkretne okoliczności związane z osobą sędziego X. Y. ustalenie, czy sędzia ta, która uzyskała nominację w opisywanych warunkach, nie jest stronniczą, w sytuacji, gdy obalone zostało domniemanie jej bezstronności, które było regułą przed 2018 r. (obecnie bowiem konieczny jest dowód pozytywny bezstronności, gdy uprzednio trzeba było wykazać sytuację przeciwną – brak bezstronności) – zob. uzasadnienie powołanej wyżej uchwały Sądu Najwyższego z dnia 2 czerwca 2022 r., I KZP 2/22.

Zarzut wystąpienia uchybienia określonego w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. w postępowaniu przed Sądem pierwszej instancji, a dotyczący nienależytej obsady Sądu Okręgowego w Koszalinie, wobec udziału w jego składzie sędziego tego Sądu X. Y. był już przedmiotem analizy Sądu Najwyższego, a dokonana w tej sprawie ocena pod kątem punktu trzeciego testu, o którym była mowa wyżej, wypadła dla wymienionej sędziog negatywnie. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 23 maja 2024 r., III KK 387/23, rozpoznający wniesioną w tamtej sprawie kasację, stwierdził wadliwość wyroku tego Sądu związaną z bezwzględną przyczyną odwoławczą z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k.

Obecny skład Sądu Najwyższego rozpoznający sygnalizację M. K., ocenę zawartą w powołanym wyżej wyroku wraz ze wspierającą go argumentacją przedstawioną w pisemnych motywach tego orzeczenia w całej rozciągłości podziela.

W szczególności zgodzić się należy, że analiza przebieg procedury nominacyjnej Sędziego Sądu Okręgowego w Koszalinie X. Y., dokonana wnikliwie w uzasadnieniu wyroku w sprawie III KK 387/23, aczkolwiek dotknięta wadą w postaci udziału w tej procedurze Krajowej Rady Sądownictwa, której skład ukształtowany został w myśl przepisów ustawy o KRS z 2017 r., sama w sobie nie stanowiłaby wystarczającej podstawy do uznania, że udział tej sędziog w składzie orzekającym nie gwarantował stronie prawa do sądu w rozumieniu art. 6 ust. 1 Konwencji i art. 47 Karty Praw Podstawowych. Bez wątplenia, co wynika z treści uchwał Krajowej Rady

Sądownictwa (ubiegała się o ten urząd dwa razy, za drugim razem skutecznie), za jej wyborem przemawiały głównie obiektywne i przekonujące argumenty, także w porównaniu z kontrkandydatką: doświadczenie zawodowe, długość stażu orzeczniczego, a także wcześniejsze delegowanie do Sądu Okręgowego. Została przedstawiona jako osoba nieprzeciętnie pracowita i sumienna.

Jednakże taką podstawę do przyjęcia bezwzględnej przyczyny odwoławczej z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. wobec orzekania w pierwszej instancji w niniejszej sprawie przez sędziego Sądu Okręgowego w Koszalinie X. Y., stanowiło – w ocenie Sądu Najwyższego w sprawie III KK 387/23 – powiązanie faktu uzyskania nominacji w opisanej procedurze z dodatkowymi okolicznościami dotyczącymi bezpośrednio jej osoby, chociaż nie uznał również ten Sąd za okoliczność decydującą samego powierzenia jej z dniem 17 grudnia 2019 r. funkcji Prezesa Sądu Rejonowego w Białogardzie na mocy decyzji Ministra Sprawiedliwości. Ta okoliczność wszelako w powiązaniu z innymi faktami wskazującymi na przebieg kariery zawodowej sędziego X. Y., zdaniem Sądu Najwyższego w sprawie III KK 387/23, jednoznacznie świadczyła natomiast o tym, że znalazła się ona w gronie tych sędziów, których ówczesna władza, zwłaszcza wykonawcza, obdarzała zaufaniem większym niż innych, którzy legitymowali się podobnymi osiągnięciami zawodowymi i stażem orzeczniczym. O ile do tego czasu kariera zawodowa sędziego X. Y. przebiegała standardowo, to w roku 2021 nastąpiło jej gwałtowne przyspieszenie, którego nie sposób wytłumaczyć tylko względami merytorycznymi czy też doświadczeniem zawodowym. Nasunęło to – podzielane przez ten skład orzekający Sądu Najwyższego przypuszczenie, że przesądziły o tym czynniki pozamerytoryczne, związane z jej poparciem dla obozu akceptującego i wspierającego politykę ówczesnego resortu sprawiedliwości.

Taką okolicznością wymagającą szczególnego podkreślenia był fakt, że Pani sędzia X. Y. wsparła kandydaturę sędziego Łukasza Piebiaka do niekonstytucyjnego organu, jakim jest od 2018 r. Krajowa Rada Sądownictwa. W Monitorze Polski z dnia 25 stycznia 2021 r. ogłoszono Obwieszczenie Marszałka Sejmu RP z dnia 20 stycznia 2021 r. o rozpoczęciu procedury zgłaszania kandydatów na członka Krajowej Rady Sądownictwa wybieranego spośród sędziów (MP z 2021 r., poz. 100). W tych wyborach uzupełniających sędzia X. Y. podpisała listę poparcia dla

kandydatury do KRS sędziego Łukasza Piebiaka (lista nr 37), a więc osoby, co do której zostały wysunięte poważne zastrzeżenia w związku z jego udziałem w tzw. aferze hejterskiej. Sędzia X. Y. udzieliła tego poparcia pomimo publicznie dostępnych informacji o zaangażowaniu sędziego Łukasza Piebiaka w tę aferę, w której osoby związane z Ministerstwem Sprawiedliwości starały się zdeprecjonować sędziów niepoddających się presji władzy wykonawczej i stosujących w swoim orzecznictwie regulacje konstytucyjne i konwencyjne. Jakkolwiek na samej liście poparcia brak daty złożenia podpisu przez Sędzię, to nie ulega wątpliwości, że nastąpiło to na początku 2021 r., skoro w/w obwieszczenie Marszałka Sejmu ogłoszono w dniu 25 stycznia 2021 r., a w Kancelarii Sejmu komplet dokumentów złożono w dniu 24 lutego 2021 r. Jej nazwisko znajduje się na tzw. liście wstydu (zob. też: „Lista wstydu” Piebiaka. Kto poparł byłego zastępcę Ziobry do nowej KRS? [77 nazwisk, publikacja z 27 marca 2021 r.] <https://oko.press/lista-wstydu-piebiaka-kto-poparl-bylego-zastepce>). Udzielenie tego poparcia skutkowało skreśleniem Pani sędzi z listy członków Stowarzyszenia [...].

Podzielić należy w całej rozciągłości także tę część wyводу Sądu Najwyższego w sprawie III KK 387/19, w której podkreślono, że sędzia X. Y. udzieliła swego poparcia w takich realiach prawnych, gdy wiadomo już było, że działalność KRS narusza wiążące Polskę prawo międzynarodowe, a jej niekonstytucyjny status w sposób jednoznaczny został określony w orzecznictwie sądów polskich i trybunałów międzynarodowych, a w odbiorze zewnętrznym był i jest odczytywany jako szczególne wsparcie i powiązanie z władzą wykonawczą w okresie, w którym zmierzała ona wprost do ograniczenia niezawisłości i niezależności władzy sądowniczej. Złożenie podpisu na liście poparcia nastąpiło co prawda przed wydaniem większości orzeczeń kwestionujących status Krajowej Rady Sądownictwa, ale przecież już w 2019 roku Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej wskazał, że suma okoliczności towarzyszących ukształtowaniu Krajowej Rady Sądownictwa po nowelizacji ustawy o KRS może prowadzić do powzięcia wątpliwości co do niezależności tego organu, biorącego udział w procedurze powoływania sędziów (pkt 142-144 wyroku TSUE z dnia 19 listopada 2019 r., w połączonych sprawach C-585/18, C-624/18 i C-625/18, ECLI:EU:C:2019:982). To m.in. w następstwie wydania tego wyroku Sąd Najwyższy w składzie trzech połączonych Izb podjął wspomnianą

już w tym uzasadnieniu uchwałę z dnia 23 stycznia 2020 r., BSA-I-4110-1/20.

Udzielenie poparcia kandydatowi do niekonstytucyjnej KRS nastąpiło w związku z tym w sytuacji, gdy wymieniona sędzia miała bez wątpienia świadomość, jak destrukcyjne dla polskiego wymiaru sprawiedliwości są „reformy” wprowadzane w tym czasie w życie. Nie powstrzymało jej przed akceptacją tych działań (podpisanie listy poparcia) również stanowisko gremiów samorządu sędziowskiego.

Trudno przypuszczać, że sędzia X. Y., z uwagi na swoje doświadczenie i staż orzeczniczy, nie uświadamiała sobie znaczenia własnych działań wpisujących się w politykę ówczesnej władzy wykonawczej (Ministra Sprawiedliwości).

Wskazane zachowanie tej sędzi świadczy o pełnej – formalnej i personalnej – akceptacji przez nią przeprowadzonych od 2017 r. niekonstytucyjnych zmian w sądownictwie, których myślą przewodnią było ograniczenie niezależności sądów i pełne ich podporządkowanie władzy wykonawczej. Działanie takie, w konkretnych okolicznościach związanych z osobą SSO X. Y., uprawniają do konkluzji, że sąd w składzie z jej udziałem nie spełniał również w sprawie II K 13/21 zakończonej wyrokiem z dnia 21 lutego 2022 r. standardów niezawisłości i bezstronności w rozumieniu art. 45 ust. 1 Konstytucji RP, art. 47 KPP i art. 6 ust. 1 EKPC, skutkując wystąpieniem bezwzględnej przyczyny odwoławczej określonej w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k.

Zaistniała konieczność naprawienia nieprawidłowości związanych z postępowaniem nominacyjnym sędziego na szczeblu krajowym, a mógł tego dokonać wyłącznie Sąd Najwyższy w ramach przeprowadzonego z urzędu postępowania o wznowienie postępowania. Tylko wznowienie postępowania, a następnie uchylenie wyroku Sądu Apelacyjnego w Szczecinie, który nie dostrzegł w toku kontroli instancyjnej zaistniałego w Sądzie pierwszej instancji uchybienia oraz zmienionego nim wyroku Sądu Okręgowego w Koszalinie z udziałem tej sędzi w całości, może zapobiec konsekwencjom, w tym finansowymi, które może ponieść Państwo Polskie w wypadku wniesienia w tej sprawie skargi do ETPCz z zarzutem naruszenia prawa do rzetelnego procesu, a więc rozpoznania sprawy przez sąd niespełniający standardu sądu niezawisłego i bezstronnego (art. 6 ust. 1 EKPC).

Podsumowując wszystkie dotychczasowe rozważania, Sąd Najwyższy w składzie rozpoznającym niniejszą sprawę stwierdza, że skutkiem ustalenia

powyższych okoliczności dotyczących sędzi Sądu Okręgowego Koszalinie X. Y. jest przesądzenie o braku spełnienia kryterium niezależności i bezstronności sądu z jej udziałem.

Z tych wszystkich powodów, wobec zaistnienia w postępowaniu przed Sądem pierwszej instancji bezwzględnej podstawy odwoławczej z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k., konieczne stało się uchylenie w całości zaskarżonego wyroku oraz zmienionego nim wyroku Sądu pierwszej instancji i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w Koszalinie do ponownego rozpoznania. Procedując powtórnie, Sąd ten (a w razie wniesienia środka odwoławczego Sąd Apelacyjny) rozpozna sprawę w składzie nierodzącym wątpliwości co do jego niezależności, niezawisłości i bezstronności, a więc w składzie spełniającym wymóg „sądu ustanowionego ustawą”.

Niniejszy orzeczeniem objęto również tę część wyroku Sądu Okręgowego w Koszalinie, która dotyczyła drugiego skazanego w tej sprawie T. M.. Obligował do tego art. 435 k.p.k. mający odpowiednie zastosowanie w postępowaniu o wznowienie postępowania (art. 545 § 1 k.p.k.), zgodnie z którym sąd odwoławczy uchyla lub zmienia orzeczenie na korzyść współoskarżonych, choćby nie wnieśli środka odwoławczego, jeżeli je uchylił lub zmienił na rzecz współoskarżonego, którego środek odwoławczy dotyczył, gdy te same względy przemawiają za uchyleniem lub zmianą na rzecz tamtych. Przepis ten daje sądowi odwoławczemu (kasacyjnemu) nie tyle uprawnienie, co nakłada obowiązek orzeczenia na korzyść współoskarżonego, który nie wniósł środka zaskarżenia, jeżeli orzeczenie to zmienia lub uchyla z tych samych względów na korzyść pozostałych, którzy taki środek odwoławczy wnieśli. Taka właśnie sytuacja wystąpiła w przedmiotowej sprawie. Stwierdzając wystąpienie bezwzględnej podstawy odwoławczej z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k., Sąd Najwyższy uchylił zarówno zaskarżony wyrok, jak i zmieniony nim wyrok Sądu I instancji w stosunku do obu skazanych – a więc wobec M. K., a na podstawie art. 435 k.p.k. także wobec T. M. i sprawę przekazał Sądowi Okręgowemu w Koszalinie do ponownego rozpoznania.

Procedując powtórnie Sąd pierwszej instancji powinien mieć na uwadze, aby przy rozpoznaniu sprawy nie wystąpiło analogiczne uchybienie jak to, które stało się powodem wydania przez Sąd Najwyższy niniejszego wyroku, a także kierunek wniesionego nadzwyczajnego środka zaskarżenia – na korzyść (art. 443 k.p.k.).

[J.J.]

r.g.

Jacek Błaszczyk

Tomasz Artymiuk

Paweł Wiliński